

Вовк В.М., здобувач

Науковий керівник: **Ткачук Н. В.,**

к.е.н., старший викладач кафедри фінансів,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ВПЛИВ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА

Враховуючи фінансово-економічний та політичний стан в Україні, підприємства постійно шукають нові ресурси для оптимізації та підвищення ефективності своєї діяльності, зокрема, застосовують інновації, та збільшують частку людської праці у виробленій продукції. Виходячи з цього, науковці все більшу увагу приділяють вивченню людського капіталу, його формування, розвитку, відтворення, збереження і реалізації. Саме тому визначальним фактором ефективної діяльності будь-якого підприємства є людський капітал, який є його багатством, однією з найвищих цінностей, запорукою лідерства, конкурентоспроможності, прогресивності, які досягаються за рахунок знань, інформації, інновацій, джерелом яких є людина. На розвиток людського капіталу впливає багато чинників, що сприяють його удосконалення та накопиченню протягом усього життя людини [1].

Загальний розвиток підприємства включає в себе такі складові: - стратегія розвитку (створення та безперервне вдосконалення конкурентних переваг підприємства); - інвестиційна стратегія; організаційна стратегія — створення ефективної структури підприємства, системи її управління та вдосконалення; - стратегія підвищення ефективності людського капіталу (зростання якості, кількості та ефективності людського капіталу підприємства)[2].

Високі результати ефективності управління людським капіталом підприємства можуть бути досягнуті за умов постійного розвитку стану

людського капіталу, що має безпосередній зв'язок із параметрами загальної ефективної діяльності підприємства.

За даними Всесвітнього банку в структурі національного багатства багатьох розвинених країн домінує людський капітал, який складає 2/3 від сумарної величини. В країнах Північної та Центральної Америки, Західної Європи та Східної Азії він складає $\frac{3}{4}$ від загальної величини національного багатства [3].

Вища освіта є пріоритетним напрямком розвитку та вкладання інвестицій, оскільки вона є основою для інновацій з університетами, які виконують ключову функцію передачі знань та розвитку критичного мислення.

Віддача від інвестицій у людський капітал безпосередньо залежить від строку життя його носія. Людський капітал не тільки піддається фізичному й моральному зношуванню, але й здатний накопичуватися й множитися. У міру нагромадження людського капіталу його прибутковість підвищується до певної межі, обмеженої верхньою межею активної трудової діяльності, а потім різко знижується.

В системі вищої освіти України спостерігаються протиріччя між зниженням обсягів державного фінансування і чисельності студентів, формуванням нової структури добору студентів і відсутністю оптимального співвідношення платної та безкоштовної освіти. Взаємодія держави, роботодавців і населення повинна бути орієнтована на відтворення інтелектуальної та інноваційної складових як стратегічних ресурсів довгострокового економічного зростання.

Створення якісної нової робочої сили в Україні зможе слугувати об'єктивною основою прогресивних змін в економіці країни, розгортання інтелектуального капіталу і переходу до інноваційної, соціально орієнтованої моделі розвитку. Але суттєвою перешкодою є фактичне утвердження жорсткої ліберальної моделі з притаманними їй рисами – збільшенням питомої ваги ринкових послуг в галузях освіти, охорони здоров'я, що не відповідає світовим тенденціям.

Досвід зарубіжних підприємств показує, що ефективно використання людського капіталу досягається за наступних умов:

- реалізації спільного ефекту за рахунок спільних дій учасників виробничого процесу; – постійне оновлення та покращення кожним менеджером і працівником своїх знань, кваліфікації, професійних здібностей;
- децентралізації значної частини управлінських рішень, заохочення працівників, які проявляють ініціативу, самостійність, мають професійні знання вміють їх використовувати;
- розвиток традиційних і сучасних форм демократизації управління;
- застосування управлінських інновацій, які дають змогу підвищувати ефективність використання інтелектуальних здібностей, професійних знань і практичних навичок людини [4].

Людський капітал, утворений в результаті інвестицій і накопичений людиною, визначений запас здоров'я, знань, навиків, мотивацій, що доцільно використовуються в тій чи іншій сфері суспільного відтворення, сприяє зростанню продуктивності праці й ефективності виробництва і тим самим впливає на зростання матеріального добробуту людини та економічне зростання держави.

Література

1. Шахно, А. Ю. (2019). Людський капітал в умовах глобалізації: оцінювання, розвиток та державне регулювання. Кривий Ріг: Видавництво ФО-П Чернявський Д. О.
2. Бублик М., Копач Т., Линда Р. Вплив людського капіталу на розвиток підприємства. Економічний аналіз. Тернопіль. 2019. Том 29. № 4. С. 113-120.
3. Europe 2020: a European strategy for smart, sustainable and inclusive growth.(2018). Retrieved from: <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/version.pdf>.
4. Кузьмін, О. Є., Мельник, О. Г. (2012). Основи менеджменту, Львів: Видавництво Львівської політехніки.